

sjezd a požádal jej, aby i dále zůstal vůdcem československého právnictva. Slíbil pak jménem přítomných, že československé právnictvo půjde v intencích svého prvního odborového sjezdu. Prof. Dr. Hora dojat poděkoval za uznání své práce a zakončil sjezd tímto přáním: »Zdar našemu snažení a sláva Československé republice.«

Sjezd provázely také nezbytné podniky společenské: v sobotu, 26. září o 17. hodině recepcce u primátora Dra Baxy, týž den večer o 20. hod. společná večeře ve Smetanově síni Obecního domu hlavního města Prahy, v neděli, 27. září společný oběd advokátů v Obecním domě pražském, odpoledne okružní jízda Prahou a večer slavnostní představení »Rusalky« v Národním divadle. V úterý, 29. září byl podniknut autokarový zájezd na Kokořín a na Mělník. O dámy účastníků sjezdu pečoval zvláštní dámský komitét. Pro sjezd byl zřízen zvláštní poštovní úřad s příležitostným razítkem; tabáková režie připravila zvláštní sjezdové cigarety.

Sjezd byl provázen dvěma výstavkami právnícké literatury, o nichž jsme se již zmínili v minulém čísle našeho časopisu (na str. 24.).

Dr. Alois J. Jindřich.

Urychlení unifikace?

Snahám po sjednocení práva dostává se nového zdůraznění opakovaným pokusem ministerstva pro sjednocení zákonův a organizace veřejné správy dosíci zákonného podkladu pro vyhlášení důležitějších právních předpisů předpřevratových ve státním jazyce. Přípravu této zákonné osnovy ohlásil ministr unifikací Msgre Šrámek již v prosinci 1935 (v rozpočtovém výboru senátu národního shromáždění), označiv ji za osnovu *ústavního* zákona, jímž by bylo vládě uloženo vyhlášovati podle potřeby ve státním jazyce text recipovaných právních norem rakouských a uherkých, přizpůsobený novým předpisům československým.

Urychlení unifikace práva v republice se dostalo do popředí veřejného zájmu vydáním memoranda profesorského sboru právnícké fakulty university Komenského v Bratislavě roku 1935. Reakcí na toto memorandum bylo několik schůzí ústavně právního výboru senátu na podzim téhož roku a potom zmíněné již prohlášení ministra Šrámka; osnova sama však dosud parlamentu předložena nebyla. Ku spravedlivému posouzení toho, co bylo u nás vykonáno na poli sjednocení práva, i toho, co dosud vykonáno nebylo, je zapotřebí uvědomiti si, že máme co činiti s problémem nad jiné složitým. Probral jej s obvyklou důkladností a jasností dnes již zemřelý Dr. Kalousek v »Právniku« (ročník 75, str. 297). K jeho vývodům se plně přiklonil profesor Dr. Laštovka v »Právném Obzoru« (roč. XIX., str. 373). Oba tito znalci správního práva a legislativní techniky shodují se v tom, že republikace všech předpřevratových norem (dnes platných) narazí na veliké potíže jak co do pořízení správného překladu, tak co do formální otázky, má-li býti kryta každá republikovaná norma zvláštním zákonem a jak má býti text toho zákona anebo širšího, zmocňovacího zákona, stylisován, aby vládou vyhlášené znění mělo *legis vicem* a bylo vyloučeno z přezkoumavací moci soudců, když má nahraditi plně zákon dříve v německé nebo maďarské řeči vydaný. V podstatě věci samé potíže nevězí — republikace taková není našemu právnímu řádu neznámá; byl totiž na př. zákonem na ochranu republiky republikován v autentickém českém znění zákon o třaskavinách a totéž se má státi se zákonem o vylastnění k účelům vybudování a provozu drah č. 30/1878 ř. z., který má býti republikován právě Národním shromážděním projednávaným zákonem o drahách. Potíž spočívá ve velikém počtu dosud nesjednocených norem a v obtíži zjistiti přesné jejich znění, výsledek to často mnohonásobné derogace (Dr. Kalousek k ilustraci těchto potíží podává příklad normy, v níž část věty platí dnes v autentickém znění německém, druhá část

pak v autentickém znění českém). K obeplutí všech potíží navrhuji oba autoři, aby vláda odpomohla nedostatku, spočívajícímu v jazykové různosti předpřevratových norem, vydáváním oficiálních překladů v jazyce státním, ovšem s přihlédnutím ke změnám později nastalým. Provedení tohoto návrhu by znamenalo, že Československo chce následovati (hodně pozdě) příkladu republiky Rakouské, která brzy po převratě vydala německý překlad většiny uherských předpisů, recipovaných na území t. zv. Burgenlandu (*»Rechtsarchiv des Burgenlandes«,* redigovaný Davym). I tu souhlasíme se závěrem Kalouskovým: *»Nelze ovšem zapřítí, že všechny tyto práce byly by měly před 15 lety daleko větší význam nežli nyní. Avšak ani tak není pozdě.«*

— c —

Římské právo v dnešním Německu.

Jak známo, stal se boj proti římskému právu přímo kusem programu nacionálního socialismu, který si žádá nahraditi římské právo, *»sloužící materialistickému světovému řádu«,* německým právem vespolným (*»durch ein deutsches Gemeinrecht«*). Proti síle této politické tendence nemohlo si ovšem římské právo udržeti svého dřívějšího postavení ve studijním řádu německých právnických fakult a bylo při jeho nové úpravě — v lednu minulého roku — navenek takřka smazáno s programu právnických studií. Jako hlavní přednáška udrželo se totiž v 5. semestru 4—5hodinové čtení o antických nebo římských právních dějinách; podle minist. směrnic z 18. I. 1935 je však žádoucí vybudovati i přednášku o ř. práv. dějinách jako *»antické právní dějiny«*. Za tohoto stavu, který sotva lze považovati za výsledek věcného ocenění významu římského práva pro dnešní — i hitlerovskou — právní kulturu a právníké vzdělání, není bez zajímavosti zaznamenati některé hlasy o úkolech studia ř. pr. a jeho významu, které přinesl v letošním dubnovém čísle časopis nejvyšší právnické organizace říšskoněmecké, *Zeitschrift der Akademie für das deutsche Recht*.

Podle prof. *Krellera* má základní vyučování ř. pr. podávati především dějiny dogmat ku vysvětlení hist. vzniku dnešního práva soukromého, a to nejen v přednášce již zmíněné, ale též v jiném hlavním čtení, o dějinách soukromého práva nové doby. Romanistické složky této přednášky budou moci ustoupiti do pozadí, až bude jednou dokončeno nové vybudování práva (roz. v duchu dnešního Německa). Druhý úkol směřuje ke státněpolitické výchově studiím vzniku a růstu římského státu. Zde jde o novinku odvozanou z výslovného přání Hitlerova, která dosud nebyla a není zavedena nikde na právnických fakultách. Třetím a nejdůležitějším úkolem obecného odbor. vzdělání je *»poznání jedinečného zjevu dějin evropského myšlení, který nazýváme řím. klasickou jurisprudenceí«*. Tu musí znáti studující práv alespoň tak, jako student filosofie má znáti Platóna a Aristotela. Její dílo nepovažujeme již dávno za *ratio scripta*, ale vzorem nám stále zůstává technika řím. juristů, způsob, jímž dovedli rozhodovati konflikty soukromých zájmů. Při takto vymezeném úkolu přimlouvá se ovšem *Kreller* pro další speciální čtení o pr. řím., a zvláště zdůrazňuje nutnost *»praktika klasického ř. pr. ve srovnání s právem platným«*. Nejvýznamnější je však — pro místo, kde byl uveřejněn — jeho výrok o hlubším vědeckém pěstování ř. pr., který by měl býti slyšen i u nás: *»Kdyby se chtěly německé university vzdáti výchovy budoucích konkurentů v tomto vědeckém olympijském závodě, přestali bychom v několika letech býti účastni na důležitém společném díle mezinárodní vědy. Již nejbližší generace našich právníků by však postrádala každého romanistického vzdělání, t. j. nerozuměla by řeči, již mezi sebou mluví právníci celého světa a naše právo dostalo by se do izolace, která by plynula*